

Vinterfåglar Inpå Knuten

FÅGELBORDSRÄKNINGEN 24–27 JANUARI 2014

Tack för din
medverkan!

”Flyttfåglarnas” vinter

resultatet av Vinterfåglar Inpå Knuten 24–27 januari 2014

FOTON: P-G BENTZ/STURNUS.SE

Den nionde upplagan av Vinterfåglar Inpå Knuten lockade fler deltagare än något av de tidigare åren. Sammanställningen här intill baseras på ca 23 300 rapporter, vilket innebär en ökning med cirka 15 procent jämfört med de två senaste åren.

Jämfört med förra året ökade också antalet fåglar något. Av de 30 talrikaste arterna visade 18 en uppåtgående trend, medan 11 hade en nedåtgående och en rapporterades i exakt samma omfattning som förra året (räknat i genomsnittligt antal individer per rapport). Trots detta är det många rapportörer som noterat att de hade färre fåglar än normalt. Inte en enda meddelade det motsatta, men kanske är det så att ”hälsan tigger still”.

Inte oväntat toppar talgoxen listan för nionde året, men skillnaden gentemot nummer två, pilfinken, minskar sakta men säkert. Under de senaste fem åren har pilfinken närmast sig mer och mer. Om denna trend fortsätter, lär vi få se ett skifte i toppen inom några år.

Det som annars präglar denna vinter är att ovanligt många ar-

Är pilfinken på väg att ta över förstaplatsen från talgoxen?

ter, som huvudsakligen flyttar ut ur landet, visar förhållandevis höga antal. Det gäller exempelvis koltrast och björktrast men även rödhake, ringduva och svarthätta. Minst två rödhakar fanns bevisligen i Västerbotten under räkningshelgen, en av dessa på gränsen mot Norrbotten. Båda måste ha varit helt beroende av fågelmatningar eftersom det var mycket kallt i denna del av landet några dagar före räkningen. En annan extrem var för övrigt en bofink vid en fågelmatning i Överkalix.

Några så kallade invasionsarter uppträdde talrikare än vanligt. Det gällde framför allt sidensvans men även grönsiska och korsnäbb. De sistnämnda är inte vanliga vid fågelmatningar, men detta år rapporterades såväl mindre korsnäbb som bändelkorsnäbb från flera platser. Deras talrikhet kan, liksom när det gäller grönsiskan, ha samband med att det rådde födobrist i Ryssland under sensommaren och hösten. Stora mängder korsnäbb, grönsiskor och även större hackspettar utvandrade då via Finland till Sverige och vidare söderut. Märkligt nog avspeglas denna utvandring inte i antalet strörre hackspettar i vår räkning.

För några arter fortsätter den tillbakagång som vi sett i flera år. Grönfinkarna lider fortfarande av parasitsjukdomen gulknopp,

Omslag: Sidensvans. FOTO: P-G BENTZ/STURNUS.SE

Björktrasten var talrikare än normalt denna milda vinter.

även om utbrotten verkar vara mera lokala nu än tidigare. Andra arter på stadig tillbakagång är de båda mesarna entita och talltita. De har det tufft i dagens skogsbruk, och bättre naturvårdshänsyn har ännu inte gett någon positiv effekt på dessa.

Även gråsparv och gulsparv har minskat stadigt, men båda dessa visar svaga uppgångar i årets siffror. Detta kan dock vara chimärer. Det har visat sig att en del tar fel på gråsparv och pilfink och rapporterar gråsparv när det i själva verket är pilfink som besökt deras matning. När det gäller gulsparven visade en preliminär sammanställning i slutet av räkningshelgen på ett fortsatt ras. Detta omnämndes i ett pressmeddelande och fick den märkliga följden att rapporteringen av gulsparv plötsligt ökade kraftigt. Men även om detta innebar en förändring till ett svagt plus, måste vi konstatera att vi idag bara har ungefär hälften så många gulsparvar som när räkningen startade 2006.

Slutligen måste vi nämna några kuriositeter. Vid flera fågelmatningar fanns jagande sparvugglor och varfåglar under räkningshelgen. Dessa båda arter tar gärna småfåglar och lockas, precis som sparvhöken, till fågelmatningar. På platser där man höll koll på sin fågelmatning nattetid kunde det konstateras att såväl kattuggla som pärluggla kom på besök, men då för att jaga sorkar eller möss. Ännu en udda fågel var en morkulla som sågs sitta under en fågelmatning i nordvästra Skåne. Den hade nog lockats av att marken var tillräckligt mjuk för att den skulle kunna leta efter dagmask.

Stenknäck – en alltid lika häftig upplevelse vid fågelmatningen.

30-i-topp-listan

(förra årets placering inom parentes)

	Antal	Procentuell förändring per rapport jfrt med 2013
1. Talgoxe (1)	157 484	- 2
2. Pilfink (2)	140 062	+ 12
3. Blåmes (3)	102 980	- 6
4. Gulspurv (4)	73 212	+ 4
5. Domherre (5)	71 621	+ 13
6. Koltrast (7)	53 383	+ 19
7. Grönfink (6)	44 646	- 3
8. Skata (8)	41 194	+ 7
9. Kaja (9)	30 098	+ 12
10. Gråsparv (10)	28 667	+ 8
11. Grönsiska (14)	23 335	+ 30
12. Nötväcka (12)	22 757	- 1
13. Sidensvans (20)	20 050	+ 91
14. Gråsiska (11)	18 143	- 15
15. Större hackspett (15)	14 740	+ 1
16. Entita (16)	14 544	- 10
17. Bergfink (13)	14 355	- 34
18. Bofink (19)	13 206	- 2
19. Nötskrika (17)	13 177	- 11
20. Steglits (22)	11 238	+ 12
21. Kråka (21)	10 517	0
22. Stenknäck (28)	10 256	+ 92
23. Stjärtmes (18)	9 096	- 25
24. Svartmes (24)	8 509	+ 7
25. Ringduva (26)	5 596	+ 54
26. Tallita (23)	5 590	- 7
27. Björktrast (27)	5 567	+ 44
28. Rödhake (29)	5 286	+ 46
29. Tamduva (25)	4 944	+ 11
30. Råka (30)	3 615	+ 11

Gör din trädgård fågelvänlig!

I fjol gav Sveriges Ornitologiska Förening ut en ny bok med titeln *Fåglarnas trädgård*. Hur har fåglarna det runt din husknut? Har du en trädgård som drar till sig fåglar eller en som de helst undviker? I boken *Fåglarnas trädgård* får du tips om hur du gör din trädgård till en fågelträdgård. Där möter du också kända trädgårdsprofiler som berättar om sitt förhållande till fåglar.

Bli medlem i SOF – BirdLife Sverige!

Vill du lära dig mera om fåglar och samtidigt stödja arbetet med fågelskydd i Sverige och utlandet? Bli då medlem i Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige! Medlemskap kostar 200:– per år och då får man fyra nummer av vår tidning *Fågelvännen*. I *Fågelvännen* hittar du intressant läsning om fågelmatning, holkbygge, trädgårdsfåglar, fågelflyttning och fotoreportage.

Vi har också ett nät av regionala och lokala föreningar som erbjuder kurser, guidade turer och intressanta föredrag. Mera information om regionföreningar finns på www.sofnet.org/regionalt.

I SOF:s butik Naturbokhandeln på Öland har du som medlem specialpris på ett urval av sortimentet. Ring vår medlemservice, tel. 0485-444 46, om du vill veta mera!

PG PlusGiro

Meddelande till betalningsmottagaren

Jag vill bli medlem i SOF – BirdLife Sverige och få tidskriften *Fågelvännen* fyra gånger om året för 200 kr.

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till PlusGirokonto

19 94 99 - 5

Betalningsmottagare (endast namn)

**Sveriges Ornitologiska
Förening**

Avsändare (namn och postadress)

Svenska kronor

öre

Från PlusGiro/personkonto (vid girering)

#

#

1994995#06#

Gör fåglarna en tjänst – köp ekologiskt!

Slättergubbens ekologiska fågelmat – vilka är ni?

Janne Wester och Claes Nilsson, två passionerade fågelskådare från Linköping som matat fåglar i många år.

Sen i höstas har slättergubben och Birdlife Sverige ett samarbete – vad innebär det?

Att Birdlife Sverige stödjer vår idé ger en ökad trovärdighet. Vi stöttar deras arbete för ökat fågelintresse, till exempel Vinterfåglar inpå knuten, med 10 öre för varje kilo såld fågelmat.

Varför ska man köpa ekologisk fågelmat?

Det går dåligt för många fåglar i jordbrukslandskapet världen över. Att köpa ekologiskt är det enklaste sättet att förbättra situationen. Utan gifter och konstgödsel blir det bland annat fler insekter vilket leder till fler överlevande fågelungar. Gulsparven är ett mycket aktuellt exempel.

Skalfria solroskärnor – varför säljer ni det?

Vi importerar bara solros utan skal, det

Claes Nilsson och Janne Wester.

sparar mycket energi. Skalen utgör halva vikten och används istället som biobränsle. Att mata med solros utan skal är något som fler och fler övergår till, en av fördelarna är att det är helt skräpfritt.

Vad mer finns det att välja på hos er?

Vi har ett av Sveriges bredaste utbud, allt från egenodlade solrosfrön, talg, hirsfrön och åkerfrön. Och mycket mer.

Vad är åkerfrön?

Kvarnar rensar säden innan den används till livsmedel. Det här rensat är en blandning av ogräsfrön och spannmålsbitar

– en intressant fågelmat som vi kallar för åkerfrön.

Beställer verkligen folk fågelmat på nätet?

Det är en stor omställning – men att kunna välja från ett stort utbud i lugn och ro och sedan få det hemkört tilltalar allt fler. I England är det redan vanligt att handla sin fågelmat på nätet. Trots att ekologiskt är dyrare i inköp kan vi ha rimliga priser genom sälja direkt till kunden utan mellanhänder. Vi har också en gårdsbutik där man kan handla direkt av oss.

Går det bra för er?

Det har kommit igång bra, vi är glada för att folk vill göra fåglarna en tjänst och köpa ekologiskt fågelmat. Nu växer vi så det knakar!

Beställ och läs mer på: www.slattergubben.se